Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deseto vijeće)

3. rujna 2026.*

„Žalba – Damping – Provedbena uredba (EU) 2021/1100 – Uvoz određenih toplovaljanih plosnatih proizvoda od željeza, nelegiranog čelika ili ostalih legiranih čelika podrijetlom iz Turske – Konačna antidampinška pristojba – Izračun uobičajene vrijednosti – Primjerena usporedba – Uredba (EU) 2016/1036 – Članak 2. stavak 5. – Članak 2. stavak 10. točka (j) – Prilagodbe – Konverzija valuta – Prilagodba dobitaka i gubitaka – Članak 18. stavci 3. i 6. – Suradnja zainteresiranih strana”

U predmetu C-499/24 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, koja je podnesena 17. srpnja 2024.,

**Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları TAŞ**, sa sjedištem u Istanbulu (Turska),

**İskenderun Demir ve Çelik AŞ**, sa sjedištem u Payasu (Turska),

**Erdemir Çelik Servis Merkezi Sanayi ve Ticaret AŞ**, sa sjedištem u Gebzeu (Turska),

koje zastupaju J. Cornelis i F. Graafsma, *advocaten*,

žalitelji,

a druga stranka u postupku je:

**Europska komisija**, koju su u početku zastupali G. Gattinara, G. Luengo i J. Zieliński, a zatim G. Gattinara i J. Zieliński, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

SUD (deseto vijeće),

u sastavu: E. Regan, u svojstvu predsjednika desetog vijeća, D. Gratsias i B. Smulders (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: R. Norkus,

tajnik: A. Calot Escobar,

* Jezik postupka: engleski

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 20. studenoga 2025.,

donosi sljedeću

**Presudu**

1 Svojom žalbom društva Ereğli Demir ve Çelik Fabrikalarт TAŞ, İskenderun Demir ve Çelik AŞ i Erdemir Çelik Servis Merkezi Sanayi ve Ticaret AŞ (u daljnjem tekstu: društva Erdemir, Isdemir i Ersem) zahtijevaju ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 8. svibnja 2024., Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları i dr./Komisija (T-629/21, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2024:303), kojom je on odbio njihovu tužbu za poništenje Provedbene uredbe Komisije (EU) 2021/1100 od 5. srpnja 2021. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe i konačnoj naplati privremene pristojbe uvedene na uvoz određenih toplovaljanih plosnatih proizvoda od željeza, nelegiranog čelika ili drugog legiranog čelika podrijetlom iz Turske (SL 2021., L 238, str. 32. i ispravak SL 2021., L 410, str. 199., u daljnjem tekstu: sporna uredba).

## Pravni okvir

### *Međunarodno pravo*

2 Odlukom Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. o sklapanju, u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986. – 1994.) (SL 1994., L 336, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 74., str. 3.) Vijeće Europske unije potvrdilo je Sporazum o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO), potpisan u Marakešu 15. travnja 1994., te sporazume sadržane u prilozima 1. do 3. tom sporazumu, među kojima je i Sporazum o primjeni članka VI. Općeg sporazuma o carinama i trgovini 1994. (SL 1994., L 336, str. 103.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 74., str. 112.) (u daljnjem tekstu: Antidampinški sporazum).

3 Člankom 2. Antidampinškog sporazuma, naslovljenim „Utvrđivanje dampinga”, propisuje se:

„2.1. Za potrebe ovog Sporazuma smatra se da je proizvod predmet dampinga, odnosno da je uveden na tržište druge zemlje po cijeni nižoj od njene normalne vrijednosti, ako je izvozna cijena proizvoda koji se izvozi iz jedne zemlje u drugu niža od usporedive cijene, koja se postiže pod uobičajenim trgovačkim uvjetima, [istovjetnog] proizvoda koji je namijenjen za potrošnju u zemlji izvoznici.

2.2. […]

2.2.1. Prodaja [istovjetnog] proizvoda na domaćem tržištu zemlje izvoznice ili prodaja trećoj zemlji po cijenama nižim od jediničnih troškova proizvodnje (fiksnih i promjenjivih) uvećanim za administrativne, prodajne i opće troškove može se, zbog cijene, smatrati ostvarenom izvan uobičajenih trgovačkih uvjeta, te se može zanemariti kod utvrđivanja [uobičajene] vrijednosti samo pod uvjetom da nadležna tijela […] utvrde da je takva prodaja ostvarena tijekom duljeg razdoblja […] i u značajnim količinama […], i to po cijenama koje ne osiguravaju povrat svih

troškova u razumnom vremenskom razdoblju. Ako su cijene, koje su u vrijeme prodaje ispod jediničnih troškova, za vrijeme ispitnog postupka iznad [ponderiranih] prosječnih jediničnih troškova, smatrat će se da te cijene osiguravaju povrat troškova unutar razumnog vremenskog razdoblja.

2.2.1.1. Za potrebe stavka 2. troškovi će se normalno izračunavati na temelju evidencije izvoznika ili proizvođača koji se ispituje, pod uvjetom da je ta evidencija vođena u skladu s opće prihvaćenim knjigovodstvenim načelima zemlje izvoznice i da u razumnoj mjeri odražava troškove vezane uz proizvodnju i prodaju promatranog proizvoda. Tijela će razmotriti svu dostupnu evidenciju o pravilnoj raspodjeli troškova, uključujući i podatke koje izvoznik ili proizvođač stave na raspolaganje u tijeku ispitnog postupka, pod uvjetom da je izvoznik ili proizvođač stvarno ranije koristio takvu raspodjelu, posebno u odnosu na određivanje odgovarajućeg roka amortizacije i umanjenja vrijednosti, te izdataka za kapitalne troškove i druge troškove razvoja. Ako već nisu odraženi u raspodjeli troškova spomenutoj u ovoj točki, troškovi će biti na odgovarajući način usklađeni za one nepovratne troškove čija će se korist vidjeti u budućoj i/ili tekućoj proizvodnji, ili za slučaj da na troškove tijekom ispitnog postupka utječu početni troškovi proizvodnje. […]

2.2.2. Za potrebe stavka 2., iznosi za administrativne, prodajne i opće troškove i dobit temeljit će se na stvarnim podacima koji se odnose na proizvodnju i prodaju [istovjetnog] proizvoda kojeg prodaje izvoznik ili proizvođač, koji je pod ispitnim postupkom, u uobičajenim trgovačkim uvjetima. Ako na taj način nije moguće utvrditi potrebne iznose, oni će se utvrditi na osnovi:

i. stvarnih iznosa koje su potrošili i ostvarili taj izvoznik ili proizvođač u vezi s proizvodnjom i prodajom na domaćem tržištu zemlje podrijetla iste opće grupe proizvoda;

ii. [ponderiranog] prosjeka stvarnih troškova, koje su napravili i ostvarili drugi izvoznici ili proizvođači podvrgnuti ispitnom postupku u vezi s proizvodnjom i prodajom [istovrsnih] proizvoda na domaćem tržištu zemlje podrijetla;

iii. bilo koje druge razumne metode, pod uvjetom da tako utvrđen iznos dobiti ne premašuje dobit koju uobičajeno ostvaruju drugi izvoznici ili proizvođači prodajom proizvoda iste opće kategorije na domaćem tržištu zemlje podrijetla.

[…]

2.4. Provest će se primjerena usporedba izvozne cijene i [uobičajene] vrijednosti. Usporedba će se provesti na istoj razini trgovine, na paritetu *ex-factory* i to na temelju prodaje ostvarene u što je moguće bližem vremenskom razdoblju. Pri tome će se uzeti u obzir potrebna prilagođavanja, koja su različita od slučaja do slučaja, a utječu na usporedivost cijena, uključivo razlike u uvjetima i rokovima prodaje, porezima, razini trgovine, količinama, fizičkim karakteristikama, kao i bilo kojim drugim razlikama za koje se može pokazati da utječu na usporedivost cijena. […] U slučajevima iz stavka 3., potrebno je također predvidjeti sredstva radi pokrića troškova, uključujući davanja i poreze, koje treba podmiriti između uvoza i ponovne prodaje, kao i za dobit. Ako je u ovim slučajevima došlo do utjecaja na usporedivost cijena, nadležna tijela će utvrditi normalnu vrijednost na razini trgovine koja je jednaka razini trgovine kod konstruirane izvozne cijene, ili će dopustiti odgovarajuća prilagođavanja kao što je to predviđeno odredbama ovog stavka. Nadležna tijela ukazat će strankama u postupku koje su informacije potrebne radi osiguranja primjerene usporedbe i neće tim strankama nepotrebno otežavati podnošenje dokaza.

2.4.1. Kada usporedba iz stavka 4. zahtijeva konverziju valuta, konverziju treba učiniti na temelju [deviznog tečaja važećeg] na dan prodaje […], pod uvjetom da, ako se prodaja strane valute na terminskom tržištu izravno veže za odgovarajuću izvoznu prodaju, koristi [devizni tečaj] u terminskoj prodaji. Promjene [deviznih] tečajeva će se zanemariti, a nadležna tijela će u ispitnom postupku izvoznicima dati rok od najmanje 60 dana da svoje izvozne cijene prilagode tako da održavaju stalna kretanja [deviznih] tečajeva za vrijeme trajanja ispitnog postupka.

2.4.2. Prema odredbama kojima se određuje primjerena usporedba iz stavka 4., postojanje dampinške marže za vrijeme ispitnog postupka će se normalno utvrditi na temelju usporedbe [ponderirane] prosječne [uobičajene] vrijednosti s [ponderiranim] prosjekom cijena svih usporedivih izvoznih transakcija ili usporedbom s [ponderiranim] prosjekom cijena svih usporedivih izvoznih transakcija ili usporedbom [uobičajenih] vrijednosti i izvoznih cijena za svaku pojedinu transakciju. […]

[…]”

### *Pravo Unije*

4 Uvodna izjava 27. Uredbe (EU) 2016/1036 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske unije (SL 2016., L 176, str. 21., u daljnjem tekstu: Osnovna uredba) određuje:

„Potrebno je predvidjeti, ako stranke ne surađuju na zadovoljavajući način, da se mogu koristiti drugi podaci radi izrade nalaza i da ti podaci mogu biti manje naklonjeni strankama nego da su surađivale.”

5 Člankom 2. Osnovne uredbe, naslovljenim „Utvrđivanje dampinga”, propisuje se:

„A. Uobičajena vrijednost

1. Uobičajena vrijednost obično se temelji na cijenama, koje su nezavisni kupci platili ili plaćaju, u uobičajenom tijeku trgovine, u zemlji izvoznici.

[…]

3. Ako se istovjetan proizvod ne prodaje, odnosno ne prodaje se u dostatnim količinama u uobičajenom tijeku trgovine, ili ako, zbog posebne situacije na tržištu, prodaja ne omogućava prikladnu usporedbu, uobičajena vrijednost istovjetnog proizvoda izračunava se na temelju troška proizvodnje u zemlji podrijetla na koji se nadodaje razuman iznos troškova prodaje, općih i administrativnih troškova i iznos dobiti, odnosno na temelju izvoznih cijena u odgovarajuću treću zemlju, u uobičajenom tijeku trgovine, pod uvjetom da su te cijene reprezentativne.

[…]

5. Troškovi se uobičajeno izračunavaju na temelju poslovnih knjiga stranke nad kojom se provodi ispitni postupak, pod uvjetom da se poslovne knjige vode u skladu s opće prihvaćenim računovodstvenim načelima dotične zemlje i ako se utvrdi da poslovne knjige na prihvatljiv način odražavaju troškove u vezi proizvodnje i prodaje proizvoda koji se razmatra.

Troškovi u vezi proizvodnje i prodaje proizvoda iz ispitnog postupka koji se ne odražavaju na prihvatljiv način u poslovnim knjigama dotične stranke, prilagođavaju se ili utvrđuju na temelju troškova drugih proizvođača ili izvoznika u istoj zemlji, odnosno ako ti podaci nisu dostupni ili se ne mogu koristiti, na bilo kojoj drugoj osnovi, uključujući podatke s drugih reprezentativnih tržišta.

U obzir se uzimaju dokazi podneseni na temelju ispravne alokacije troškova, pod uvjetom da se ista alokacija koristila u prošlosti. Ako ne postoji primjerenija metoda, prednost se daje alokaciji troškova na temelju prometa. Ako se već ne odražavaju u alokacijama troškova iz ovog podstavka, troškovi se na odgovarajući način prilagođavaju za jednokratne troškovne stavke koje donose koristi proizvodnji budućeg i/ili tekućeg razdoblja.

[…]

6. Iznosi troškova prodaje, općih i administrativnih troškova te dobiti temelje se na stvarnim podacima o proizvodnji i prodaji istovjetnog proizvoda u uobičajenom tijeku trgovine od strane izvoznika ili proizvođača nad kojim se provodi ispitni postupak. Ako iznose nije moguće odrediti na toj osnovi, oni se mogu odrediti na temelju:

(a) ponderiranih prosječnih stvarnih iznosa određenih za druge izvoznike ili proizvođače nad kojima se provodi ispitni postupak u vezi proizvodnje i prodaje istovjetnog proizvoda na domaćem tržištu zemlje podrijetla;

(b) stvarnih iznosa koji se mogu primijeniti na proizvodnju i prodaju, u uobičajenom tijeku trgovine, iste opće kategorije proizvoda dotičnog izvoznika ili proizvođača na domaćem tržištu zemlje podrijetla;

(c) sve druge razumne metode, pod uvjetom da iznos dobiti utvrđen na taj način nije veći od dobiti koju u uobičajenim okolnostima ostvaruju drugi izvoznici ili proizvođači prodajom proizvoda iste opće kategorije na domaćem tržištu zemlje podrijetla.

[…]

B. Izvozna cijena

[…]

C. Usporedba

10. Izvozna cijena i uobičajena vrijednost uspoređuju se primjereno. Usporedba se provodi na istoj razini trgovine i obuhvaća prodaje, što je moguće u bližem vremenu, pri čemu se u obzir uzimaju druge razlike koje utječu na usporedivost cijena. Ako uobičajena vrijednost i utvrđena izvozna cijena nisu usporedive, provode se odgovarajuće prilagodbe za svaki pojedini slučaj, a s obzirom na razlike među čimbenicima za koje se tvrdi, i dokazano je, da utječu na cijene i usporedivost cijena. Kod prilagodbe cijena izbjegavaju se dupliciranja, posebno u odnosu na diskonte, rabate, količine i razinu trgovine. Kada su navedeni uvjeti zadovoljeni, navode se sljedeći čimbenici za koje se mogu provesti prilagodbe:

[…]

(j) Konverzije valuta

Ako usporedba cijena zahtijeva konverziju valuta, konverzija se obavlja po deviznom tečaju važećem na dan prodaje, osim ako je prodaja neke strane valute na terminskom tržištu izravno vezana na dotičnu izvoznu prodaju, a u tom slučaju primjenjuje se devizni tečaj po kojem se obavlja terminska prodaja. Uobičajeno, datumom prodaje smatra se datum izdavanja računa, ali može se koristiti i datum ugovora, naloga za kupnju ili potvrde naloga ako oni bolje određuju bitne uvjete prodaje. Promjene deviznih tečajeva ne uzimaju se u obzir, a izvoznicima se odobrava 60 dana kako bi iskazali promjenu deviznog tečaja koju su pretrpjeli tijekom razdoblja istrage.

[…]”

6 Člankom 6. te uredbe, naslovljenim „Ispitni postupak”, određuje se:

„1. Nakon pokretanja postupka, [Europska] komisija, djelujući u suradnji s državama članicama, započinje ispitni postupak na razini [Europske] unije. Ispitni postupak ujedno pokriva i damping i štetu, a oboje se ispituje istodobno.

Za potrebe reprezentativnog nalaza, odabire se ispitno razdoblje, a koje kad se radi o dampingu uobičajeno pokriva ispitno razdoblje ne kraće od šest mjeseci odmah po pokretanju ispitnog postupka.

Podaci u vezi razdoblja nakon ispitnog razdoblja uobičajeno se ne uzimaju u obzir.

2. Strankama, koje prime upitnik koji se koristi u antidampinškom ispitnom postupku, daje se najmanje 30 dana za odgovor. Rok za izvoznike računa se od dana primitka upitnika, a koji se u tu svrhu smatra primljenim jedan tjedan od dana kada je poslan stranci koja odgovara ili je proslijeđen odgovarajućem diplomatskom predstavniku zemlje podrijetla i/ili izvoza. Može se odobriti produljenje tridesetodnevnog razdoblja vodeći pritom računa o rokovima ispitnog postupka pod uvjetom da stranka obrazloži razloge takvog produljenja u smislu svojih posebnih okolnosti.

[…]”

7 Članak 16. navedene uredbe, naslovljen „Posjeti radi provjere”, glasi:

„1. Ako smatra prikladnim, Komisija ide u posjete kako bi pregledala evidencije uvoznika, izvoznika, trgovaca, zastupnika, trgovinskih udruženja i organizacija, kako bi provjerila dostavljene podatke o dampingu i šteti. U slučaju izostanka točnog i pravodobnog odgovora Komisija može odabrati da neće obaviti posjet radi provjere.

2. Komisija može provesti ispitne postupke u trećim zemljama ako je potrebno, a pod uvjetom da dobije suglasnost dotičnih poduzeća, da obavijesti zemlju o kojoj se radi i da se ona ne protivi ispitnom postupku. Čim dobije suglasnost dotičnog poduzeća Komisija obavještava nadležna tijela zemlje izvoza o imenima i adresama poduzeća koje treba posjetiti i dogovorenim datumima.

3. Dotična poduzeća se obavještava o prirodi podataka za provjeru tijekom posjeta i o svim daljnjim podacima koje treba dostaviti tijekom posjeta, iako time ne isključuje zahtjeve tijekom provjere za daljnjim podacima koje se može pružiti s obzirom na primljene podatke.

[…]”

8 U skladu s člankom 18. te uredbe, naslovljenim „Nesuradnja”:

„[…]

3. Ako podaci koje dostavi zainteresirana stranka nisu idealni u svim pogledima, oni se ipak ne smiju zanemariti, pod uvjetom da nedostaci nisu takvi da uzrokuju nepotrebne teškoće u donošenju razumno točnog nalaza, kao i da su pravovaljano i odgovarajuće dostavljeni i da se mogu provjeriti, a da je stranka djelovala najbolje što je mogla.

[…]

6. Ako zainteresirana stranka ne surađuje, ili surađuje samo djelomičn[o] tako da se time relevantni podaci uskraćuju, rezultati ispitnog postupka mogu biti manje povoljni za stranku nego da je surađivala.”

## Okolnosti spora

9 U točkama 2. do 10. pobijane presude okolnosti spora sažete su na sljedeći način:

„2. Tužitelji su društva osnovana u skladu s turskim pravom. Društva Erdemir i Isdemir posluju u proizvodnji i prodaji toplovaljanih plosnatih proizvoda. Društvo Ersem je njihov povezani trgovac.

3. Europska komisija pokrenula je 14. svibnja 2020. antidampinški ispitni postupak u vezi s uvozom u Europsku uniju određenih toplovaljanih plosnatih proizvoda od željeza, nelegiranog čelika ili ostalih legiranih čelika (u daljnjem tekstu: predmetni proizvod) podrijetlom iz Turske (u daljnjem tekstu: ispitni postupak).

4. Ispitnim postupkom bilo je obuhvaćeno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2019. (u daljnjem tekstu: ispitno razdoblje). Analiza trendova za ocjenu štete obuhvatila je razdoblje od 1. siječnja 2016. do kraja ispitnog razdoblja. Tužitelji su podnijeli svoja pisana očitovanja tijekom ispitnog postupka.

5. Tužitelji su odabrani među trima turskim izvoznicima u uzorku te su 7. srpnja 2020. podnijeli odgovor na upitnik, kao i odgovore na zahtjev za dodatnim informacijama 26. kolovoza 2020. (za društvo Erdemir), 10. rujna 2020. (za društvo Isdemir) i 21. rujna 2020. (za društvo Ersem).

6. Provjera na daljinu provedena je u razdoblju od 28. rujna do 9. listopada 2020.

7. Komisija je 6. siječnja 2021. donijela Provedbenu uredbu (EU) 2021/9 o uvođenju privremene antidampinške pristojbe na uvoz određenih toplovaljanih plosnatih proizvoda od željeza, nelegiranog čelika ili drugog legiranog čelika podrijetlom iz Turske (SL 2021., L 3, str. 4. i ispravak SL 2021., L 84, str. 28.) na temelju koje se na tužiteljev izvoz u Uniju predmetnog proizvoda primjenjuje privremena antidampinška pristojba od 5,4 %.

8. Komisija je 23. travnja 2021. tužiteljima dostavila konačne činjenice i razmatranja na temelju kojih je namjeravala uvesti konačne antidampinške pristojbe.

9. Komisija je 6. svibnja 2021. tužiteljima dostavila dodatne konačne zaključke na temelju kojih su antidampinške pristojbe koje je namjeravala nametnuti tužiteljima povećane na 5 %. Tužitelji su 10. svibnja 2021. iznijeli svoje primjedbe na te zaključke.

10. Komisija je 5. srpnja 2021. donijela [spornu] uredbu kojom je uvela antidampinšku pristojbu od 5 % na uvoz u Uniju predmetnog proizvoda koji proizvode tužitelji.”

**Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda**

10 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 29. rujna 2021. žalitelji su pokrenuli postupak za poništenje sporne uredbe.

11 U prilog svojoj tužbi za poništenje žalitelji su istaknuli četiri tužbena razloga. Prvi tužbeni razlog, koji se temeljio na povredi prvih triju rečenica, kao i pete rečenice članka 2. stavka 10. i članka 2. stavka 10. točke (j) Osnovne uredbe, kao i na povredi članka 2. stavka 5. te uredbe. Drugi tužbeni razlog, koji se temeljio na tome da se Komisijinim odbijanjem prilagodbe za dobitke i gubitke u vezi sa zaštitom od rizika povređuje članak 2. stavak 10. točka (j) Osnovne uredbe, članak 2.4. Antidampinškog sporazuma i načelo dobre uprave. Trećim tužbenim razlogom žalitelji su tvrdili da su povrijeđeni članak 2. stavci 5. i 6. Osnovne uredbe i prve tri rečenice članka 2. stavka 10. Osnovne uredbe. Naposljetku, četvrti tužbeni razlog, koji se temeljio na povredi članka 2. stavka 6. Osnovne uredbe i članka 2.2.2. Antidampinškog sporazuma.

12 Pobijanom presudom Opći sud odbio je ta četiri tužbena razloga, a stoga i tužbu u cijelosti.

**Zahtjevi stranaka pred Sudom**

13 Svojom žalbom žalitelji od Suda zahtijevaju da:

– kao glavno:

  – ukine pobijanu presudu,

  – poništi spornu uredbu i

  – naloži Komisiji snošenje troškova žalbenog postupka i postupka pred Općim sudom, i

– podredno:

  – vrati predmet Općem sudu na ponovno odlučivanje, i

  – odredi da će se o troškovima prvostupanjskog i žalbenog postupka odlučivati naknadno.

14 Komisija od Suda zahtijeva da:

– odbije žalbu, i

– naloži žaliteljima snošenje troškova postupka.

## O žalbi

15 U prilog svojoj žalbi, žalitelji iznose osam žalbenih razloga. Prvi se žalbeni razlog temelji na nedostatku u obrazloženju i povredi članka 2. stavka 10. točke (j) Osnovne uredbe zbog pogrešnog tumačenja argumenta koji su žalitelji istaknuli u prvostupanjskom postupku, prema kojem su svi brojčani podaci dostavljeni u istoj valuti i da stoga dodatna konverzija koju je obavila Komisija nije bila potrebna. U potporu svojem drugom žalbenom razlogu, žalitelji navode povredu obveze uzimanja u obzir sporazumâ WTO-a za tumačenje odredbi Osnovne uredbe. Svojim trećim žalbenim razlogom, žalitelji prigovaraju Općem sudu da je povrijedio članak 2. stavak 10. točku (j) Osnovne uredbe jer je utvrdio da članak 2. stavak 5. te uredbe ne propisuje obvezu primjene određenog deviznog tečaja. Svojim četvrtim žalbenim razlogom, žalitelji ističu da je Opći sud iskrivio dokaze time što je smatrao da su oni zatražili i prihvatili mjesečnu konverziju te da su sami primijenili takvu konverziju. Svojim petim žalbenim razlogom, žalitelji prigovaraju Općem sudu da je nametnuo prekomjeran teret dokazivanja time što je zahtijevao dostavu novih informacija o troškovima proizvodnje u turskim lirama. Šesti žalbeni razlog temelji se na pogrešnom tumačenju članka 2. stavka 10. točke (j) Osnovne uredbe. Sedmi žalbeni razlog temelji se na nedostatku u obrazloženju pobijane presude jer Opći sud nije razmotrio dio argumenata koje su istaknuli žalitelji u prvostupanjskom postupku. Naposljetku, svojim osmim žalbenim razlogom, žalitelji tvrde da je Opći sud pogrešno protumačio sudsku praksu Suda i Općeg suda koja se odnosi na obvezu pružanja podataka koju imaju proizvođači izvoznici nad kojima se provodi antidampinški ispitni postupak i čime se toj obvezi daje doseg koji bi mogao poništiti Komisijinu obvezu dužne pažnje i dobre uprave.

### *Prvi žalbeni razlog*

#### *Argumentacija stranaka*

16 Svojim prvim žalbenim razlogom, žalitelji u biti tvrde da je Opći sud u točkama 45., 47. do 49. i 68. pobijane presude povrijedio svoju obvezu obrazlaganja jer je pogrešno protumačio argument koji su istaknuli žalitelji u prvostupanjskom postupku, prema kojem se konverzija valuta može obaviti samo ako je to potrebno te je pogrešno primijenio članak 2. stavak 10. točku (j) Osnovne uredbe.

17 Prema mišljenju žaliteljâ, Opći sud ispitao je jesu li konverzije valuta općenito bile potrebne, premda su žalitelji već konvertirali sve transakcije koje nisu izražene u američkim dolarima (USD) u tu valutu, koja je njihova računovodstvena valuta, u svrhu njihova računovodstvenog evidentiranja na dan transakcije. Pred Općim sudom osporavala se naknadna konverzija koju je obavila Komisija, s obzirom na to da ona nije bila potrebna kako bi se mogla provesti primjerena usporedba. Naime, svi relevantni podaci potrebni za usporedbu cijena (domaća prodaja, izvozna prodaja, troškovi proizvodnje te podaci o troškovima prodaje, općim i administrativnim troškovima) naznačeni su u američkim dolarima, tako da nije bilo potrebno provesti konverziju na temelju članka 2. stavka 10. točke (j) Osnovne uredbe. Slijedom toga, druga konverzija koju je obavila Komisija bila je suvišna i stoga je povrijedila tu odredbu.

18 Međutim, Opći sud nije razmotrio potrebu te druge konverzije valuta s obzirom na kriterije koje je naveo, prema kojima je na Komisiji da opravda izvršene konverzije koje se odnose na izvozne prodaje, domaće prodaje i troškove proizvodnje. Takav propust predstavlja nedostatak u

obrazloženju te pogrešnu primjernu članka 2. stavka 10. točke (j) Osnovne uredbe. Također se odnosi na točku 68. pobijane presude, prema kojoj je bilo potrebno konvertirati troškove proizvodnje u turske lire jer se smatralo potrebnim konvertirati izvozne cijene i uobičajenu vrijednost u toj valuti kako bi se osigurala primjerena usporedba u smislu članka 2. stavka 10. te uredbe.

19 Komisija tvrdi da je taj žalbeni razlog neosnovan i bespredmetan.

*Ocjena Suda*

20 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, obrazloženje presude mora jasno i nedvosmisleno odražavati zaključke Općeg suda, tako da zainteresirane osobe mogu utvrditi razloge za donesenu odluku i tako da Sud može izvršavati sudski nadzor (presuda od 13. siječnja 2022., Njemačka – Ville de Paris i dr./Komisija, C-177/19 P do C-179/19 P, EU:C:2022:10, t. 37. i navedena sudska praksa i od 14. studenoga 2024. LE/Komisija, C-781/22 P, EU:C:2024:960, t. 73.).

21 Osim toga, na temelju članka 2. stavka 10. točke (j) Osnovne uredbe, prilagodba se može izvršiti u obliku konverzije valute kako bi se osigurala primjerena usporedba izvozne cijene i uobičajene vrijednosti.

22 U ovom slučaju, suprotno onomu što tvrde žalitelji, Opći sud razmotrio je pitanje je li „naknadna" konverzija valuta, koja odgovara „drugoj" konverziji na koju se pozivaju žalitelji, bila potrebna. Prije nego što je u točki 49. pobijane presude ocijenio zakonitost te konverzije, Opći sud jasno je utvrdio da su žalitelji podnijeli podatke iz svojih poslovnih knjiga konvertirane u američke dolare. Tako je u točki 44. pobijane presude Opći sud utvrdio da je među strankama nesporno da je američki dolar glavna računovodstvena valuta žaliteljâ. U točki 45. pobijane presude Opći sud istaknuo je da je „na temelju knjigovodstvenih izvješća [žaliteljâ] Komisija konvertirala u turske lire, s jedne strane, podatke dostavljene u američkim dolarima, odnosno domaće prodaje, izvozne prodaje, prilagodbe prodaja i troškove proizvodnje, putem eura i, s druge strane, izvoznu prodaju koju su žalitelji fakturirali u eurima". Nadalje, Opći je sud u točki 46. pobijane presude podsjetio na to da je Komisija u uvodnoj izjavi 127. sporne uredbe opravdala „te konverzije". Doista, Komisija je u toj uvodnoj izjavi istaknula u biti da je, prvo, primijetila da su žalitelji transakcije obavljali u američkim dolarima, u eurima i turskim lirama i da je stoga konverzija valuta bila potrebna da bi se vrijednosti iskazale u jednoj valuti za potrebe usporedbe. Drugo, Komisija je spomenula da nije osporavala činjenicu da su žalitelji sami konvertirali sve vrijednosti u američke dolare jer je američki dolar računovodstvena valuta žaliteljâ. Komisija je ipak smatrala prikladnim upotrijebiti valutu predmetne zemlje, odnosno tursku liru, za potrebe usporedbe uobičajene vrijednosti i izvozne cijene.

23 U točki 47. pobijane presude Opći sud presudio je da je konverzija valuta bila potrebna kako bi se mogla provesti takva primjerena usporedba jer su, kao što su žalitelji to priznali, njihove izvozne prodaje u Uniju bile izvršene u eurima i američkim dolarima, dok su svi računi za domaće prodaje, osim računa društva Ersem, bili iskazani u turskim lirama, pri čemu je američki dolar naveden samo kao dodatna valuta. Osim toga, nakon što je račun plaćen, plaćanje je bilo izraženo u jednoj od tih valuta.

24 Time Opći sud nije povrijedio članak 2. stavak 10. točke (j) Osnovne uredbe. Naime, tom se odredbom Komisiji nije nalagalo da uzme u obzir valutu za koju su žalitelji izjavili da je koriste za svoje računovodstvene transakcije. Kao što je to Opći sud pravilno presudio u točki 48. pobijane presude, kada se takva konverzija pokaže potrebnom, članak 2. stavak 10. točka (j) Osnovne

uredbe ne nalaže toj instituciji da konvertira valutu izvoznih prodaja u valutu koju je zatražio proizvođač izvoznik. Stoga činjenica da su sami žalitelji izvršili konverziju valuta u računovodstvene svrhe nije dovoljna da bi se dokazalo da je Komisija povrijedila tu odredbu kada je na temelju navedene odredbe izvršila konverziju u valutu različitu od one koju su žalitelji bili utvrdili.

25 Iz tih razmatranja proizlazi da je, suprotno onomu što tvrde žalitelji, Opći sud konkretno, a ne općenito ispitao je li „druga konverzija" koju je obavila Komisija, odnosno konverzija u turske lire, u ovom slučaju bila potrebna. Također je konkretno ispitao jesu li dokazi koje je podnijela Komisija u skladu s kriterijima koje je naveo, među ostalim, u točkama 40., 42. i 43. pobijane presude.

26 Time je Opći sud poštovao svoju obvezu obrazlaganja i nije povrijedio članak 2. stavak 10. točke (j) Osnovne uredbe.

27 Prema tome, prvi žalbeni razlog treba odbiti kao neosnovan.

### *Drugi žalbeni razlog*

*Argumentacija stranaka*

28 Drugi žalbeni razlog usmjeren je protiv točaka 63., 66., 67. i 70. pobijane presude. Taj žalbeni razlog temelji se na povredi obveze uzimanja u obzir sporazumâ WTO-a prilikom tumačenja odredbi Osnovne uredbe.

29 Prema mišljenju žaliteljâ, iz točke 31. presude od 20. siječnja 2022., Komisija/Hubei Xinyegang Special Tube (C-891/19 P, EU:C:2022:38), osobito proizlazi da nadređenost međunarodnih sporazuma koje sklopi Unija nad instrumentima sekundarnog prava nalaže tumačenje potonjih, u mjeri u kojoj je to moguće, u skladu s tim sporazumima. Međutim, u točki 63. pobijane presude Opći sud smatrao je da članak 2.2.1.1. Antidampinškog sporazuma „ne utječe na tumačenje članka 2. stavka 5. prvog podstavka Osnovne uredbe".

30 Time što je neopravdano odbio uzeti u obzir članak 2.2.1.1. Antidampinškog sporazuma, kako ga tumače povjerenstva i Žalbeno tijelo WTO-a, u svrhu tumačenja članka 2. stavka 5. prvog podstavka Osnovne uredbe, Opći sud propustio je uvažiti ograničenja propisana u odnosu na ovlast tijela nadležnih za ispitni postupak da se ne pozivaju na poslovne knjige proizvođača izvoznika. Stoga je Komisija u ovom slučaju trebala dokazati postojanje „važnog razloga" kako se ne bi pozivala na poslovne knjige žaliteljâ, što ona nije učinila.

31 Osim toga, upotreba izraza „na temelju poslovnih knjiga" u članku 2. stavku 5. Osnovne uredbe ne znači da tijelo nadležno za ispitni postupak može slobodno prilagoditi ili obraditi poslovne knjige. Točno je da iz članka 2. stavka 5. druge rečenice trećeg podstavka te uredbe proizlazi da je tom tijelu dopušteno provesti određene prilagodbe troškova kako bi se dobio detaljniji izračun i zajamčio stvaran odnos između troškova koji se iskazani u poslovnim knjigama i troškova proizvodnje i prodaje konkretnog proizvoda koji se razmatra. Međutim, prema mišljenju žaliteljâ, to se pitanje nije postavilo pred Općim sudom jer je Komisija prihvatila raspodjelu troškova koju su koristili žalitelji.

32 Prema tome, Opći sud nije uzeo u obzir sudsku praksu povjerenstava i Žalbenog tijela WTO-a time što je u točki 66. pobijane presude odlučio da „Komisija nije dužna pouzdati se u poslovne knjige koje je dotična stranka podnijela tijekom ispitnog postupka, a da pritom ne provede provjeru i […] da ih nije dužna upotrijebiti kao takve”.

33 Komisija zahtijeva da se taj žalbeni razlog odbije jer se temelji na pogrešnom tumačenju točke 63. pobijane presude. Osim toga, taj je žalbeni razlog bespredmetan u dijelu u kojem je usmjeren protiv točaka 67. i 70. te presude. On je u svakom slučaju neosnovan.

*Ocjena Suda*

34 Valja utvrditi da se drugi žalbeni razlog temelji na pogrešnom tumačenju točke 63. pobijane presude, u kojoj je Opći sud presudio da „članak 2.2.1.1. Antidampinškog sporazuma, na koji se pozivaju žalitelji, sadržava gotovo istovjetan tekst i stoga ne utječe na tumačenje članka 2. stavka 5. prvog podstavka Osnovne uredbe”.

35 Naime, suprotno onomu što tvrde žalitelji, iz tog razmatranja proizlazi da Opći sud nije odbio uzeti u obzir članak 2.2.1.1. Antidampinškog sporazuma ni relevantne odluke povjerenstava ili Žalbenog tijela WTO-a, nego je, naprotiv, s obzirom na tekst te odredbe istaknuo da je ona „gotovo istovjetna” onoj iz članka 2. stavka 5. Osnovne uredbe. Time Opći sud nije tvrdio da članak 2.2.1.1. tog sporazuma kao takav nije relevantan, nego da tekst te odredbe ne sadržava nikakve dodatne indicije za tumačenje članka 2. stavka 5. Osnovne uredbe, s obzirom na gotovo istovjetan tekst tih dviju odredbi.

36 Osim toga, ne može se prigovoriti Općem sudu da nije uzeo u obzir relevantne odluke WTO-a o tumačenju članka 2.2.1.1. Antidampinškog sporazuma, na koje se poziva u tužbi u prvostupanjskom postupku. Naime, iz pobijane presude proizlazi da je Opći sud, ne dovodeći u pitanje odluku povjerenstva WTO-a iz točke 69. te presude, prema kojoj samo ako Komisija može opravdati postojanje „važnog razloga” može odbiti uzeti u obzir poslovne knjige dotičnog proizvođača, u točki 70. te presude utvrdio, pozivajući se na ono što je već naveo u njezinoj točki 67., da Komisija nije odbila poslovne knjige žaliteljâ. *A fortiori*, ta institucija stoga nije trebala opravdati postojanje takvog „važnog razloga”.

37 Slijedom toga, iz pobijane presude ne proizlazi da je Opći sud članak 2. stavak 5. Osnovne uredbe protumačio na način da je Komisiji dopušteno odbiti poslovne knjige proizvođača izvoznika a da pri tom ne mora dokazati „važan razlog” ni da Komisija u ovom slučaju nije te dokumente uzela u obzir.

38 Drugi žalbeni razlog, koji se stoga temelji na pogrešnom tumačenju pobijane presude, treba odbiti kao neosnovan.

***Treći žalbeni razlog***

*Argumentacija stranaka*

39 Svojim trećim žalbenim razlogom, žalitelji prigovaraju Općem sudu da je povrijedio članak 2. stavak 10. točku (j) Osnovne uredbe time što je utvrdio u točki 72. pobijane presude da članak 2. stavak 5. te uredbe ne propisuje obvezu primjene određenog deviznog tečaja.

40 Žalitelji u biti tvrde da je Opći sud pogrešno presudio, prilikom tumačenja članka 2. stavka 5. Osnovne uredbe, da ne postoji obveza u pogledu deviznog tečaja koji treba upotrijebiti za konverziju troškova proizvodnje, iako, s jedne strane, članak 2. stavak 10. prva rečenica točke (j) te uredbe zahtijeva primjenu deviznog tečaja koji je bio na snazi na dan transakcije dok je, s druge strane, Opći sud već presudio da se ta odredba primjenjuje na konverziju troškova proizvodnje.

41 Komisija ističe da treći žalbeni razlog treba odbaciti kao nedopušten jer, s jedne strane, žalitelji nisu dovoljno precizno iznijeli argument koji namjeravaju temeljiti na članku 2. stavku 10. točki (j) Osnovne uredbe i, s druge strane, zato što, time što se prvi put pred Sudom pozivaju na potonju odredbu u prilog svojem argumentu istaknutom pred Općim sudom, prema kojem je primjena mjesečnih deviznih tečajeva protivna članku 2. stavku 5. Osnovne uredbe, ističu novi žalbeni razlog i mijenjaju predmet spora pred Općim sudom.

42 Osim toga, Komisija tvrdi da je taj žalbeni razlog bespredmetan s obzirom na odluku Općeg suda iz točke 67. pobijane presude, koju žalitelji ne osporavaju. U svakom slučaju, navedeni žalbeni razlog treba odbiti kao neosnovan.

*Ocjena Suda*

43 U tom pogledu, iz članka 256. stavka 1. drugog podstavka UFEU-a, članka 58. prvog stavka Statuta Suda Europske unije te članka 168. stavka 1. točke (d) i članka 169. stavka 2. Poslovnika Suda proizlazi da se u žalbi moraju precizno navesti pobijani dijelovi presude čije se ukidanje traži te pravni argumenti koji posebno podupiru taj zahtjev, inače će žalba ili dotični žalbeni razlog biti nedopušteni (presuda od 18. prosinca 2025., Hamoudi/Frontex, C-136/24 P, EU:C:2025:977, t. 54. i navedena sudska praksa).

44 Osim toga, na temelju ustaljene sudske prakse, nadležnost Suda u postupku povodom žalbe ograničena je na ocjenu pravnih utvrđenja u vezi s razlozima o kojima se raspravljalo u prvom stupnju postupka. Stranka, dakle, ne može pred Sudom prvi put iznijeti neki razlog koji nije iznijela pred Općim sudom jer bi joj se time omogućilo da pred Sudom, čija je nadležnost u žalbenom postupku ograničena, pokrene postupak o sporu koji je širi od onoga o kojem je odlučivao Opći sud. Međutim, žalitelj je ovlašten podnijeti žalbu u kojoj će pred Sudom istaknuti žalbene razloge i argumente koji proizlaze iz same pobijane presude i kojima je cilj osporiti njezinu pravnu osnovanost (presuda od 6. listopada 2021., Sigma Alimentos Exterior/Komisija, C-50/19 P, EU:C:2021:792, t. 38. do 39. i navedena sudska praksa).

45 U ovom slučaju, u pogledu dopuštenosti trećeg žalbenog razloga, valja utvrditi, s jedne strane, da on nedvosmisleno pojašnjava navodnu pogrešku i da stoga nije neprecizan, suprotno onomu što tvrdi Komisija. Naime, žalitelji su naveli osporavanu točku pobijane presude, odnosno njezinu točku 72., pri čemu su naveli da se pogreška koju je prema njihovu mišljenju počinio Opći sud sastoji u tome što je smatrao da članak 2. stavak 5. Osnovne uredbe nije predviđao obvezu primjene određenog deviznog tečaja, dok je u točki 40. pobijane presude presudio da se članak 2. stavak 10. točka (j) te uredbe primjenjuje na konverziju troškova proizvodnje, što podrazumijeva obvezu primjene deviznog tečaja koji je bio na snazi na dan prodaje.

46 S druge strane, u svojoj tužbi kojom je pokrenut postupak pred Općim sudom, žalitelji su istaknuli da je primjena mjesečnih deviznih tečajeva umjesto dnevnih deviznih tečajeva, kako je navedeno u članku 2. stavku 10. točki (j) Osnovne uredbe i koje su žalitelji koristili za vođenje svojih poslovnih

knjiga, dovela do povrede članka 2. stavka 5. te uredbe. Stoga se u dijelu, u kojem trećim žalbenim razlogom, žalitelji u biti prigovaraju Općem sudu da je odbio argument koji su pred njim istaknuli, ne može smatrati da taj žalbeni razlog mijenja predmet spora pred Općim sudom.

47 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da je treći žalbeni razlog dopušten.

48 Usto, suprotno onomu što tvrdi Komisija, točka 67. pobijane presude nije dovoljna kako bi se opravdala odluka Općeg suda prema kojoj je Komisija mogla primijeniti mjesečni devizni tečaj za konverzije koje je ta institucija izvršila u okviru provjere troškova proizvodnje žaliteljâ.

49 Što se tiče osnovanosti tog trećeg žalbenog razloga, valja podsjetiti na to da se, u skladu s člankom 2. stavkom 3. Osnovne uredbe, uobičajena vrijednost istovjetnog proizvoda u posebnim situacijama može izračunati na temelju troška proizvodnje u zemlji podrijetla, na koji se nadodaje razuman iznos troškova prodaje, općih i administrativnih troškova i iznos dobiti.

50 Osim toga, članak 2. stavak 5. Osnovne uredbe pojašnjava, među ostalim, da se troškovi obično izračunavaju na temelju poslovnih knjiga stranke nad kojom se provodi ispitni postupak, pod uvjetom da se te knjige vode u skladu s općeprihvaćenim računovodstvenim načelima dotične zemlje i ako se utvrdi da one na prihvatljiv način odražavaju troškove proizvodnje i prodaje proizvoda koji se razmatra. Ako to nije slučaj, ti se troškovi prilagođavaju ili utvrđuju na temelju troškova drugih proizvođača ili izvoznika u istoj zemlji ili, ako ti podaci nisu dostupni ili se ne mogu koristiti, na bilo kojoj drugoj razumnoj osnovi.

51 Međutim, potonja odredba ne sadržava upućivanje na konverziju iznosa tih troškova koje treba uzeti u obzir, izraženih u određenoj valuti, ni, *a fortiori*, na vrstu deviznog tečaja koji treba primijeniti prilikom te konverzije.

52 Stoga, Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava kada je presudio da članak 2. stavak 5. Osnovne uredbe ne predviđa obvezu korištenja određene vrste deviznog tečaja.

53 To razmatranje nije dovedeno u pitanje činjenicom da članak 2. stavak 10. točka (j) Osnovne uredbe predviđa da treba provesti primjerenu usporedbu između izvozne cijene i uobičajene vrijednosti te da takva usporedba može zahtijevati konverziju valuta primjenom, u načelu, deviznog tečaja koji je na snazi na dan prodaje, osim ako je prodaja neke strane valute na terminskom tržištu izravno vezana na dotičnu izvoznu prodaju, a u tom slučaju primjenjuje se devizni tečaj po kojem se obavlja terminska prodaja.

54 Doista, iz načina na koji je formulirana ova potonja odredba jasno proizlazi da se izraz „devizni tečaj važeći na dan prodaje” koji ona sadržava odnosi na prodajnu cijenu, a ne na troškove uzete u obzir pri izračunu uobičajene vrijednosti.

55 To tumačenje u skladu je s onim članka 2.4.1. Antidampinškog sporazuma, koji odgovara članku 2. stavku 10. točki (j) Osnovne uredbe, kako je navedeno u izvješću povjerenstva WTO-a od 22. prosinca 2000. u predmetu Sjedinjene Američke Države – Antidampinške mjere koje se odnose na nehrđajući čelik u rolama te listove i trake od nehrđajućeg čelika podrijetlom iz Koreje (Sjedinjene Američke Države – Nehrđajući čelik) (WT/DS 179/R), na koji se pozivaju žalitelji, a koji se, između ostalog, odnosio na pitanje jesu li konverzije valuta cijena za potrebe primjerene usporedbe izvršene u skladu s člankom 2.4.1.

56 U tom pogledu valja primijetiti da se to tumačenje članka 2.4.1. Antidampinškog sporazuma, koje se nalazi u stavcima 6.9. do 6.41. tog izvješća, odnosi samo na pravilo navedeno u prvom dijelu prve rečenice članka 2.4.1. Antidampinškog sporazuma, prema kojem se konverzija valuta obavlja samo ako je to potrebno radi primjerene usporedbe. Suprotno tomu, navedeno izvješće uopće se ne odnosi na primjenu drugih odredbi navedenih u toj prvoj rečenici, koje se odnose na određivanje tečaja primjenjivog prilikom konverzije valute na troškove proizvodnje radi primjerene usporedbe.

57 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da treći žalbeni razlog valja odbiti kao očito neosnovan.

### *Četvrti žalbeni razlog*

*Argumentacija stranaka*

58 Svojim četvrtim žalbenim razlogom, žalitelji osporavaju činjenicu da je, u točki 73. pobijane presude, Opći sud mogao valjano smatrati, prvo, da su oni zatražili i pozitivno prihvatili Komisijinu primjenu mjesečnog deviznog tečaja kako za prodaju tako i za troškove i, drugo, da su sami dostavili toj instituciji popis prodaja na domaćem tržištu izraženih u američkim dolarima i konvertiranih u turske lire primjenom mjesečnih deviznih tečajeva. Takvom odlukom, Opći sud iskrivio je dokaze koji su mu dostavljeni na ocjenu.

59 U tom pogledu, žalitelji u biti tvrde da su, nakon što su u privremenoj fazi osporavali konverziju valuta koju je obavila Komisija, zatražili dosljednu upotrebu vrsta deviznih tečajeva za konverziju troškova proizvodnje i prodaje. Nakon što je Komisija u fazi konačne objave izmijenila korištene devizne tečajeve, žalitelji su doista prihvatili dosljedno korištenje iste vrste deviznog tečaja, odnosno mjesečnog deviznog tečaja, međutim samo u mjeri u kojoj su time uklonjeni najozbiljniji iskrivljujući učinci prethodne metode izračuna dampinške marže uz napomenu da troškovi izraženi u turskim lirama koje je upotrijebila Komisija, u biti, nisu odražavali troškove proizvodnje društava Erdemir i Isdemir iz njihovih poslovnih knjiga.

60 Prema mišljenju žaliteljâ, iz očitovanja koja su dostavili nakon faze konačne objave proizlazi da nisu zatražili primjenu mjesečnog deviznog tečaja, nego da su samo „prihvatili” primjenu takve vrste tečaja, u onoj mjeri u kojoj je to bilo u skladu s prethodnom metodom koju je upotrijebila Komisija, i da su zatim ostali pri svojem argumentu prema kojem je primjenom mjesečnog deviznog tečaja umjesto dnevnog deviznog tečaja povrijeđen članak 2. stavak 5. Osnovne uredbe. Opći je sud time iskrivio dokaze iz spisa.

61 Isto tako, razmatranje u točki 73. pobijane presude, prema kojem su žalitelji dostavili popis podataka o prodaji na domaćem tržištu konvertiranih prema mjesečnom deviznom tečaju i insinuacija prema kojoj su žalitelji tako „suglasni” s primjenom mjesečnog deviznog tečaja, također predstavljaju iskrivljavanje dokaza. Naime, taj je popis dostavljen samo na izričit zahtjev Komisije tijekom provjere na daljinu, kako bi se izbjeglo da ona svoje zaključke odluči donijeti na temelju raspoloživih podataka u skladu s člankom 18. Osnovne uredbe, zbog toga što zatraženi podaci nisu bili dostavljeni.

62 Komisija smatra da četvrti žalbeni razlog treba odbiti kao bespredmetan ili, u svakom slučaju, neosnovan.

*Ocjena Suda*

63 Valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, iskrivljavanje dokaza postoji osobito kada je Opći sud očito prekoračio granice razumne ocjene tih dokaza. Iskrivljivanje mora očito proizlaziti iz sadržaja spisa, pri čemu nije potrebno provoditi novu ocjenu činjenica i dokaza. U tom pogledu nije dovoljno dokazati da bi dokument mogao biti predmetom tumačenja različitog od onog koje je usvojio Opći sud (vidjeti u tom smislu presudu od 16. veljače 2023., Komisija/Italija i Španjolska, C-635/20 P, EU:C:2023:98, t. 127. i navedenu sudsku praksu).

64 U ovom je slučaju Opći sud u točki 73. pobijane presude utvrdio da su „tijekom ispitnog postupka žalitelji izričito zatražili od Komisije da primijeni isti pristup za devizne tečajeve prodaja i troškova koristeći se mjesečnim tečajem. Nadalje, tijekom upravnog postupka žalitelji su prihvatili Komisijin pristup koji se sastoji od usklađivanja deviznih tečaja primjenom mjesečnog deviznog tečaja. Štoviše, na popisu domaćih prodaja ‚transakcija po pojedinoj transakciji' koji su žalitelji podnijeli Komisiji, potonji su sami uključili prosječni mjesečni tečaj za konverziju [američkih dolara u turske lire]".

65 Međutim, valja utvrditi da žalitelji nisu dokazali da iz dokaza u spisu očito proizlazi da su zahtijevali primjenu dnevnog deviznog tečaja umjesto mjesečnog deviznog tečaja.

66 Naime, iako iz njihovih očitovanja o konačnoj objavi proizlazi da su žalitelji smatrali da troškovi proizvodnje koje je Komisija uzela u obzir ne odražavaju troškove društava Erdemir i Isdemir iz njihovih poslovnih knjiga, iz tih očitovanja izričito ne proizlazi da je uzrok te navodne neusklađenosti bio posljedica pogreške u konverziji na dnevnoj osnovi.

67 Osim toga, u posljednjoj rečenici točke 73. pobijane presude Opći sud utvrdio je da su žalitelji dostavili popis podataka o prodaji na domaćem tržištu konvertiranih na temelju mjesečnog deviznog tečaja, što žalitelji ne osporavaju u okviru svoje žalbe.

68 Stoga se ne može smatrati da je Opći sud u točki 73. pobijane presude prekoračio granice razumne ocjene tih očitovanja ili iskrivio dokaze koji su mu podneseni na ocjenu.

69 Četvrti žalbeni razlog treba, dakle, odbiti kao neosnovan.

***Peti žalbeni razlog***

*Argumentacija stranaka*

70 Svojim petim žalbenim razlogom, žalitelji osporavaju točku 74. pobijane presude i prigovaraju Općem sudu da im je nametnuo prekomjeran teret dokazivanja time što je zahtijevao dostavu novih informacija o troškovima proizvodnje u turskim lirama.

71 Pozivajući se na presudu od 21. veljače 2024., Sinopec Chongqing SVW Chemical i dr./Komisija (T-762/20, EU:T:2024:113, t. 129.), prema kojoj je na institucijama Unije da, među ostalim, na temelju načela dobre uprave, stranci koja traži da se primijeni prilagodba navedu informacije koje su u tu svrhu potrebne i da joj ne nameću nerazuman teret dokazivanja, žalitelji tvrde da im je, s obzirom na rok od samo deset dana koji im je bio određen za podnošenje primjedbi u fazi konačne objave, bilo gotovo nemoguće dostaviti novi trošak proizvodnje konvertiran u turske lire, na

temelju dnevnog deviznog tečaja. U svakom slučaju, Opći je sud u točki 114. pobijane presude naveo da se novi popis dostavljen nakon završetka provjere (ili provjere na daljinu) nije mogao uzeti u obzir, tako da korist od dostavljanja takvog popisa nije bila jasna.

72 Komisija smatra da peti žalbeni razlog treba odbaciti kao nedopušten jer žalitelji u biti dovode u pitanje ocjenu činjenica koju je proveo Opći sud. Naime, potonji je smatrao, u okviru svoje ovlasti samostalne ocjene činjenica, da su žalitelji imali dovoljno vremena priopćiti vlastite konverzije podataka o prodaji i troškovima proizvodnje u turske lire, primjenjujući u tu svrhu vlastitu vrstu deviznog tečaja. Žalitelji u tom pogledu nisu tvrdili da je došlo do iskrivljavanja činjenica. Osim toga, argument koji se temelji na povredi načela dobre uprave time što je nametnut prekomjeran teret dokazivanja nije istaknut pred Općim sudom i stoga nije relevantan. U svakom slučaju, suprotno onomu što tvrde žalitelji, oni su raspolagali s više od deset dana za dostavu prethodno navedenih podataka, što oni ne osporavaju. Stoga taj žalbeni razlog treba odbaciti.

*Ocjena Suda*

73 Valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, Sud nije nadležan utvrđivati činjenice ni, načelno, ispitivati dokaze koje je Opći sud prihvatio u prilog tim činjenicama. Naime, ako su ti dokazi pravilno pribavljeni i poštovana su opća načela prava i procesna pravila koja se primjenjuju na dokazivanje i izvođenje dokaza, samo je na Općem sudu da ocijeni dokaznu vrijednost dokaza koji su mu dostavljeni. Ta ocjena stoga ne predstavlja, osim u slučaju iskrivljavanja tih dokaza, pravno pitanje koje, kao takvo, podliježe nadzoru Suda. Međutim, navodna povreda pravila koja se primjenjuju u području dokazivanja pravno je pitanje koje je dopušteno u stadiju žalbe (presuda od 26. siječnja 2017., Maxcom/City Cycle Industries, C-248/15 P, C-254/15 P i C-260/15 P, EU:C:2017:62, t. 52. i 53.).

74 U točki 74. pobijane presude, Opći je sud smatrao da su, „[n]akon prepiske s Komisijom i osobito nakon prethodne obavijesti kojom je ona navela svoju namjeru da podatke o prodaji i troškovima proizvodnje koje su dostavili žalitelji konvertira u turske lire, potonji imali mogućnost priopćiti svoje vlastite konverzije u turske lire, koristeći se, prema potrebi, dnevnim deviznim tečajem, što nisu učinili”.

75 Time, suprotno tvrdnji žaliteljâ, Opći im sud nije nametnuo teret dokazivanja kada je ocijenio da je na njima da Komisiji dostave vlastite konverzije brojčanih podataka o prodaji i troškovima proizvodnje u turske lire, već je samo utvrdio, na temelju samostalne ocjene činjenica, za koje žalitelji ne tvrde da su iskrivljene, da su, s obzirom na vrijeme kada su bili obaviješteni o namjeri Komisije da te podatke sama konvertira u turske lire, imali priliku i potrebno vrijeme dostaviti vlastite brojčane podatke u tom pogledu, a što su oni unatoč tomu propustili učiniti. Opći sud je tako samo utvrdio da su žalitelji propustili Komisiji dostaviti vlastite konverzije prethodno navedenih podataka, kao dokaz koji potkrepljuje razloge iznesene u točki 73. pobijane presude, koji opravdavaju zaključak naveden u njezinoj točki 75., prema kojem je Komisija za navedene konverzije mogla primijeniti prosječnu mjesečnu stopu i time nije povrijedila članak 2. stavak 5. Osnovne uredbe.

76 Budući da se peti žalbeni razlog temelji na pogrešnom tumačenju pobijane presude, treba ga odbiti kao neosnovan.

### *Šesti žalbeni razlog*

*Argumentacija stranaka*

77 Svojim šestim žalbenim razlogom, kritizirajući točke 85. do 87. i 91. do 94. pobijane presude, žalitelji ističu da je Opći sud povrijedio članak 2. stavak 10. točku (j) Osnovne uredbe time što se oslonio na valute obuhvaćene ugovorom za zaštitu od rizika, a ne na dan kojim se u tom ugovoru utvrđuje devizni tečaj.

78 Prema mišljenju žaliteljâ, ta odredba naglašava dan deviznog tečaja neovisno o valutama čiji je devizni tečaj utvrđen ugovorom za zaštitu od rizika. To proizlazi iz upućivanja na „dan prodaje" koje je sadržano u svakoj rečenici navedene odredbe. Štoviše, takvo upućivanje na taj dan, a ne na valute obuhvaćene ugovorom za zaštitu od rizika, bilo bi logično s financijskog gledišta, s obzirom na činjenicu da su tečajevi između različitih valuta međusobno povezani.

79 Stoga žalitelji smatraju da bi, ako bi se prihvatilo stajalište prema kojem se postupci zaštite od rizika mogu uzeti u obzir samo ako se postupak odnosi na valutu računa i na valutu konverzije kojom se koristi Komisija, bilo vrlo lako izbjeći obvezu iz prve rečenice članka 2. stavka 10. točke (j) Osnovne uredbe. Naime, Komisija može konvertirati transakcije u eure ili druge valute kako ne bi morala uzeti u obzir postupke zaštite od rizika između eura i turskih lira. Međutim, tumačenje te odredbe ne bi trebalo omogućiti Komisiji da je liši njezina korisnog učinka.

80 Komisija smatra da šesti žalbeni razlog treba odbiti kao bespredmetan jer žalitelji ne osporavaju točku 82. pobijane presude. Taj je žalbeni razlog u svakom slučaju neosnovan.

*Ocjena Suda*

81 Kao prvo, Komisija pogrešno navodi da je šesti žalbeni razlog bespredmetan jer žalitelji nisu osporavali točku 82. pobijane presude. Naime, u toj se točki samo iznosi sadržaj uvodne izjave 98. sporne uredbe, pri čemu Opći sud nije proveo ocjenu njezine osnovanosti, tako da neosporavanje navedene točke nije dovoljno da bi taj žalbeni razlog postao bespredmetan.

82 Kao drugo, što se tiče osnovanosti tog žalbenog razloga, valja istaknuti da je Opći sud u točkama 85. do 87. i 91. do 94. pobijane presude potvrdio Komisijin pristup u spornoj uredbi, prema kojem ugovori za zaštitu od rizika koje su sklopili žalitelji nisu bili relevantni za konverzije valuta koje je ta institucija izvršila kako bi se osigurala primjerena usporedba između izvozne cijene i uobičajene vrijednosti na temelju članka 2. stavka 10. Osnovne uredbe.

83 Konkretnije, Opći je sud u točki 85. pobijane presude istaknuo da nije bilo zaštite od rizika za transakcije fakturirane u američkim dolarima, nego samo za transakcije fakturirane u eurima, i da je izvoznu prodaju žaliteljâ izvršenu u eurima Komisija morala konvertirati u turske lire kako bi se osigurala primjerena usporedba između njih i domaće prodaje, što je postupak koji je ta institucija provela izravno, bez prethodne konverzije u američke dolare, suprotno onomu što tvrde žalitelji. Osim toga, Opći sud presudio je da, s obzirom na to da se predmetnim ugovorima za zaštitu od rizika predviđa pokriće u američkim dolarima dogovaranjem stope konverzije između eura i američkog dolara, ta konverzija nije povezana s postupkom konverzije koji je obavila Komisija, odnosno iz eura u tursku liru. Opći sud stoga je odbio argument žaliteljâ prema kojem je Komisija bila dužna primijeniti tečaj konverzije predviđen u ugovorima za zaštitu od rizika.

84 Žalitelji smatraju da se ta ocjena temelji na pogrešnom tumačenju članka 2. stavka 10. točke (j) Osnovne uredbe jer se oslanja na valute obuhvaćene ugovorom za zaštitu od rizika, a ne dan utvrđivanja tečaja u tom ugovoru – dan na koji se ta odredba zapravo odnosi – i narušava učinkovitu primjenu te odredbe.

85 U tom pogledu valja, prije svega, podsjetiti na to da se u skladu s člankom 2. stavkom 10. točkom (j) Osnovne uredbe izvozna cijena i uobičajena vrijednost uspoređuju primjereno. Ta se usporedba provodi na istoj razini trgovine i obuhvaća prodaje, što je moguće u bližem vremenu, pri čemu se u obzir uzimaju druge razlike koje utječu na usporedivost cijena. Ako uobičajena vrijednost i utvrđena izvozna cijena nisu usporedive, provode se odgovarajuće prilagodbe, u svakom pojedinom slučaju, s obzirom na razlike među čimbenicima za koje je utvrđeno, i dokazano da utječu na cijene i usporedivost cijena.

86 Među čimbenicima na temelju kojih se mogu provesti prilagodbe jest konverzija valuta iz točke (j) stavka 10. tog članka 2. Tom se odredbom propisuje da, ako usporedba cijena zahtijeva takvu konverziju valuta, ta se konverzija obavlja po deviznom tečaju važećem na dan prodaje, osim ako je prodaja neke strane valute na terminskom tržištu izravno vezana na dotičnu izvoznu prodaju, a u tom slučaju primjenjuje se devizni tečaj po kojem se obavlja terminska prodaja. Navedena odredba također pojašnjava da se uobičajeno, danom prodaje smatra dan izdavanja računa, ali može se koristiti i dan ugovora, naloga za kupnju ili potvrde naloga ako oni bolje određuju bitne uvjete prodaje. Promjene deviznih tečajeva ne uzimaju se u obzir, a izvoznicima se odobrava 60 dana kako bi iskazali promjenu deviznog tečaja koju su pretrpjeli tijekom razdoblja istrage.

87 Stoga, kada je konverzija valuta potrebna kako bi se osigurala primjerena usporedba izvozne cijene i uobičajene vrijednosti, članak 2. stavak 10. točka (j) Osnovne uredbe pojašnjava način na koji valja odrediti devizni tečaj primjenjiv na tu konverziju. Taj devizni tečaj mora odgovarati tečaju koji je na snazi na dan prodaje, osim ako je tečaj dogovoren prilikom terminske prodaje koja je izravno vezana s izvoznom prodajom koju treba uzeti u obzir pri usporedbi s uobičajenom vrijednošću. Naime, iz teksta te odredbe proizlazi da, ako je prodaja strane valute na terminskom tržištu izravno vezana s predmetnom izvoznom prodajom, koristi se devizni tečaj za terminsku prodaju. Osim toga, navedena odredba pojašnjava kako odrediti dan prodaje kada ga treba uzeti u obzir i navodi da se promjene deviznih tečajeva neće uzeti u obzir.

88 Osim toga, valja istaknuti kako članak 2. stavak 10. točka (j) Osnovne uredbe ne daje smjernice o valuti u koju se obavlja konverzija kada je ta konverzija potrebna kako bi se provela primjerena usporedba izvozne cijene i uobičajene vrijednosti. Iz toga slijedi da, kada se konverzija valuta nameće kako bi se mogla provesti takva usporedba, Komisija raspolaže marginom prosudbe kako bi utvrdila u koju će valutu trebati konvertirati te cijene. Sudski nadzor te margine prosudbe mora biti ograničen na provjeru poštovanja postupovnih pravila, materijalne točnosti činjenica koje su uzete u obzir prilikom odabira sporne valute, nepostojanja očite pogreške u ocjeni tih činjenica ili nepostojanja zlouporabe ovlasti (vidjeti u tom smislu presudu od 28. studenoga 2024., Hengshi Egypt Fiberglass Fabrics i Jushi Egypt for Fiberglass Industry/Komisija, C-269/23 P i C-272/23 P, EU:C:2024:984,t. 125. i navedenu sudsku praksu).

89 Naposljetku, kao što je Opći sud ispravno istaknuo u točki 84. pobijane presude, ugovor za zaštitu od rizika omogućuje da se u trenutku sklapanja ugovora utvrdi devizni tečaj koji će se primijeniti na valutnu transakciju koja će se provesti u budućnosti i time smanji financijski rizik kojem je ugovaratelj izložen zbog nepovoljnih promjena deviznih tečajeva.

90 Ugovorom za zaštitu od rizika tako se određuje i tečaj za terminsku prodaju u smislu članka 2. stavka 10. točke (j) Osnovne uredbe.

91 Međutim, s obzirom na to da, kao što to proizlazi iz točaka 87. i 88. ove presude, ta odredba pojašnjava način na koji valja odrediti devizni tečaj primjenjiv na konverziju valuta kako bi se usporedilo izvoznu cijenu i uobičajenu vrijednost, ali ne daje naznaku u pogledu izbora valute u koju se ta konverzija treba obaviti, Komisija ne može biti dužna, prilikom primjene navedene odredbe, uzeti u obzir valute korištene u tom ugovoru za zaštitu od rizika kako bi provela tu usporedbu ni, prema tome, primijeniti devizni tečaj utvrđen navedenim ugovorom samo zato što je izravno povezan s predmetnom izvoznom prodajom.

92 Kako bi Komisija bila dužna uzeti u obzir devizni tečaj utvrđen ugovorom za zaštitu od rizika, potrebno je ne samo da je taj ugovor izravno povezan s predmetnom izvoznom prodajom, nego i da valuta na koju se odnosi navedeni ugovor bude ista kao ona u koju ta institucija smatra prikladnim konvertirati cijene kako bi se omogućila primjerena usporedba izvozne cijene i uobičajene vrijednosti. Međutim, činjenica da je ugovor za zaštitu od rizika izravno povezan s predmetnom izvoznom prodajom ne daje naznaku o tome je li valuta čiji je tečaj utvrđen tim ugovorom ona u koju treba konvertirati izvozne cijene i uobičajenu vrijednost kako bi se osigurala njihova primjerena usporedba, u skladu s člankom 2. stavkom 10. prvom rečenicom Osnovne uredbe.

93 Stoga, suprotno onomu što tvrde žalitelji, iz činjenice da članak 2. stavak 10. točka (j) Osnovne uredbe naglašava dan deviznog tečaja neovisno o valutama čiji je tečaj utvrđen ugovorom ne proizlazi da, kada je proizvođač izvoznik sklopio ugovor za zaštitu od rizika, Komisija nužno ima obvezu provesti konverziju prema valutama na koje se odnosi taj ugovor kako bi se zajamčila primjerena usporedba izvozne cijene i uobičajene vrijednosti.

94 Usto, žalitelji pogrešno tvrde da bi se činjenica da se ugovor za zaštitu od rizika mora uzeti u obzir samo kada se postupak odnosi na valutu računa i valutu konverzije koju je upotrijebila Komisija, dopustilo toj instituciji da izbjegne obvezu iz članka 2. stavka 10. prve rečenice točke (j) Osnovne uredbe. Naime, kao što je to navedeno u točkama 91. i 92. ove presude, ta se obveza odnosi samo na način određivanja tečaja konverzije koji valja primijeniti radi primjerene usporedbe, a ne na izbor valuta koje će se konvertirati.

95 Osim toga, suprotno onomu što također tvrde žalitelji, to tumačenje članka 2. stavka 10. točke (j) Osnovne uredbe ne omogućava Komisiji da navedenoj obvezi oduzme svaki koristan učinak. Naime, kada ta institucija smatra da cijene izvoznih prodaja treba konvertirati u valutu različitu od one obuhvaćene ugovorom za zaštitu od rizika koji je izravno povezan s tom prodajom, ta institucija u načelu ostaje dužna, na temelju članka 2. stavka 10. točke (j) prve rečenice te uredbe, primijeniti devizni tečaj koji je bio na snazi na dan prodaje.

96 Nadalje, i što je još važnije, kada odabire valutu u koju smatra da je potrebno konvertirati cijene o kojima je riječ, Komisija je dužna, na temelju načelne obveze koja proizlazi iz članka 2. stavka 10. prve rečenice navedene uredbe, osigurati da se tim odabirom omogući primjerena usporedba izvozne cijene i uobičajene vrijednosti. Navedeni izbor, koji je obuhvaćen marginom prosudbe kojom ta institucija raspolaže zbog složenosti gospodarskih i političkih situacija koje mora ispitati, podliježe, međutim, nadzoru suda Unije, kao što to proizlazi iz točke 88. ove presude.

97 S obzirom na prethodna razmatranja, valja smatrati da Opći sud nije pogrešno protumačio članak 2. stavak 10. točku (j) Osnovne uredbe kada je presudio, nakon što je utvrdio da ugovori o zaštiti od rizika koje su sklopili žalitelji određuju devizni tečaj između eura i američkog dolara, da taj tečaj nije relevantan za konverziju cijena izvoznih prodaja koje je obavila Komisija, odnosno iz eura u tursku liru.

98 Prema tome, šesti žalbeni razlog treba odbiti kao neosnovan.

### *Osmi žalbeni razlog*

*Argumentacija stranaka*

99 Svojim osmim žalbenim razlogom, kritizirajući točke 108. do 117. pobijane presude, žalitelji prigovaraju Općem sudu da je pogrešno zaključio iz sudske prakse Suda i Općeg suda, na koju se upućuje u tim točkama i koja se odnosi na primjenu članka 18. Osnovne uredbe, o postojanju obveze proizvođača izvoznika nad kojima se provodi ispitni postupak pružanja podataka, a koja se sastoji od toga da Komisiji na početku postupka i djelujući najbolje što mogu pruže sve podatke korisne za dobro razumijevanje njihovih podataka kako ne bi ugrozili pravilno vođenje antidampinškog postupka i kako bi se toj instituciji omogućilo da pravodobno provede potrebne provjere. Međutim, prvo, ta sudska praksa, u vezi s člankom 18. Osnovne uredbe koji se odnosi na nesuradnju, ne može se primijeniti u ovom slučaju jer su žalitelji surađivali u antidampinškom postupku. Drugo, Opći sud je toj obvezi pružanja podataka dao preširok doseg time što je Komisiji omogućio da zanemari određene podatke kada smatra da nisu jasni, a da ih pritom ta institucija nije dužna pokušati razjasniti na temelju svoje ovlasti da od proizvođača izvoznika zatraži dodatne podatke. Međutim, članak 18. stavak 3. Osnovne uredbe dopušta određenu fleksibilnost jer predviđa da Komisija ne može automatski odbaciti podatke koji „nisu idealni u svim pogledima”. Stoga, treće, nametanje takve obveze proizvođačima izvoznicima moglo bi poništiti Komisijinu obvezu dužne pažnje i dobre uprave.

100 Komisija smatra da osmi tužbeni razlog treba odbaciti kao nedopušten.

101 U tom pogledu ta institucija ističe, kao prvo, da su tvrdnje žaliteljâ prema kojima im je Opći sud pogrešno prigovorio da od početka antidampinškog postupka nisu dostavili sve podatke korisne za dobro razumijevanje njihovih podataka očito nedopuštene. Naime, njima žalitelji od Suda zahtijevaju, a da pritom ne navode u tom pogledu nikakvo iskrivljavanje svojih očitovanja ili dijelova spisa, da svojom ocjenom činjenica i dokaza zamijeni ocjenu Općeg suda. Kao drugo, temeljeći svoju argumentaciju na članku 18. stavku 3. Osnovne uredbe, žalitelji ističu novi žalbeni razlog koji je, slijedom navedenog, nedopušten u stadiju žalbe. Naime, žalitelji pred Općim sudom nisu tvrdili ni da je Komisija povrijedila tu odredbu time što nije uzela u obzir podatke koje su joj dostavili u vezi s ulogom društva Erdemir u domaćim prodajama društva Isdemir, niti da je ta institucija povrijedila svoju obvezu dužne pažnje ili dobre uprave.

102 Komisija ističe da je osmi žalbeni razlog, u svakom slučaju, neosnovan.

*Ocjena Suda*

– *Dopuštenost*

103 Kao prvo, valja utvrditi da se ovim žalbenim razlogom ne nastoji dovesti u pitanje ocjena Općeg suda u pogledu činjenica i dokaza koje su podnijeli žalitelji ni njegovo utvrđenje u točki 110. pobijane presude prema kojem je, s obzirom na podatke koje su žalitelji dostavili u pogledu domaće prodaje društva Isdemir, Komisiji i dalje bilo teško provjeriti jesu li funkcije prodaje društva Erdemir pravilno odražene u troškovima prodaje, općim i administrativnim troškovima (u daljnjem tekstu: PAO troškovi) koje je prijavilo društvo Isdemir. Naime, osmim žalbenim razlogom, žalitelji prigovaraju Općem sudu da je u točki 116. te presude, na temelju vlastite sudske prakse i sudske prakse Suda, pridao preširok doseg obvezi pružanja podataka proizvođača izvoznika nad kojima se provodi antidampinški ispitni postupak.

104 Budući da se žalbenim razlogom od Suda ne traži da ponovno ocijeni činjenice ili dokaze, nego da razmotri pravno pitanje, prigovor nedopuštenosti koji je u tom pogledu istaknula Komisija treba odbiti.

105 Kao drugo, valja istaknuti da žalbeni razlog nije nov jer se temelji na povredi članka 18. stavka 3. Osnovne uredbe, koja nije istaknuta u prvostupanjskom postupku.

106 Naime, prema ustaljenoj sudskoj praksi, žalitelj je ovlašten podnijeti žalbu u kojoj će istaknuti žalbene razloge koji proizlaze iz same pobijane presude i kojima je cilj osporavanje njezine osnovanosti u pogledu primjene prava (presude od 6. rujna 2018., Češka Republika/Komisija, C 4/17 P, EU:C:2018:678, t. 24. i od 6. listopada 2021., Sigma Alimentos Exterior/Komisija, C-50/19 P, EU:C:2021:792, t. 39. i navedena sudska praksa).

107 Međutim, u ovom slučaju žalitelji tvrde da se Opći sud, kako bi odbio prvi dio trećeg tužbenog razloga, oslonio na sudsku praksu koja se odnosi na primjenu članka 18. Osnovne uredbe. U tom kontekstu oni tvrde da je došlo do kršenja članka 18. stavka 3. te uredbe, i to ne od strane Komisije, nego od Općeg suda jer je pogrešno protumačio točan doseg obveze pružanja podataka koja im je nametnuta na temelju te odredbe. Također ne prigovaraju Komisiji da je povrijedila svoju obvezu dužne pažnje ili dobre uprave, naprotiv tvrde da bi obveza pružanja podataka, kako je tumači Opći sud, imala za učinak poništavanje te obveze. Stoga je riječ o pravnom pitanju koje ulazi u nadležnost Suda kojem je podnesena žalba.

108 Iz toga slijedi da treba odbiti prigovor nedopuštenosti koji je istaknula Komisija.

– *Meritum*

109 U biti, kao što to proizlazi iz točke 103. ove presude, žalitelji prigovaraju Općem sudu da je povrijedio članak 18. Osnovne uredbe, ne samo time što je smatrao da su žalitelji u ovom slučaju imali obvezu pružiti podatke kako proizlazi iz te odredbe, iako su žalitelji surađivali u ispitnom postupku, nego i zato što je toj obvezi, na temelju vlastite sudske prakse i sudske prakse Suda, dodijelio preširoki doseg, u smislu da ona omogućuje Komisiji da odbije uzeti u obzir određene podatke jer nisu bili dovoljno jasni. Međutim, iz članka 18. stavka 3. Osnovne uredbe treba zaključiti da postoji određena tolerancija u tom pogledu. Osim toga, priznavanje takvog dosega

toj obvezi pružanja podataka moglo bi poništiti Komisijinu obvezu dužne pažnje i dobre uprave jer ona ne bi bila obvezna zatražiti eventualna pojašnjenja na temelju svoje ovlasti da zahtijeva dodatne informacije.

110 U tom pogledu valja podsjetiti na to da iz zajedničkog tumačenja članaka 6., 16. i 18. Osnovne uredbe, kada Komisija istražuje o postojanju dampinga i štete, ona ponajprije mora težiti na dobivanju relevantnih podataka na temelju dobrovoljne suradnje zainteresiranih stranaka. Nadalje, u skladu s ciljem Osnovne uredbe, Komisija je dužna na objektivan način utvrditi postojanje dampinga i štete radi uvođenja prilagođenih antidampinških pristojbi te s dužnom pažnjom ispitati sve informacije kojima raspolaže (vidjeti u tom smislu presudu od 12. svibnja 2022., Komisija/Hansol Paper, C-260/20 P, EU:C:2022:370, t. 48. do 50. i navedenu sudsku praksu).

111 U točkama 112. do 114. pobijane presude, Opći sud podsjetio je na obveze koje u okviru antidampinškog ispitnog postupka imaju Komisija, odnosno proizvođači izvoznici. Konkretno, pozivajući se na sudsku praksu koja se odnosi na tumačenje članaka 6. i 16. te uredbe ili one koja ju je zamijenila, naveo je da su stranke kojima je poslan upitnik dužne Komisiji dostaviti podatke koji će joj omogućiti da uspješno provede antidampinški ispitni postupak. Također je istaknuo važnost provjere na licu mjesta ili provjere na daljinu u svrhu provjere dokaza prikupljenih od stranaka nad kojima se provodi takav ispitni postupak.

112 Osim toga, Opći sud pozvao se na sudsku praksu o tumačenju članka 18. stavaka 3. i 6. Osnovne uredbe, koja se odnosi na situacije nedovoljne ili djelomične suradnje zainteresiranih stranaka. Tako je u točki 115. pobijane presude istaknuo da iz tih odredbi proizlazi da institucije Unije moraju koristiti podatke koje su te stranke dužne dostaviti Komisiji kako bi donijele zaključke antidampinškog ispitnog postupka i da navedene stranke ne smiju izostaviti relevantne podatke.

113 U skladu s člankom 18. stavkom 3. Osnovne uredbe, ako podaci koje dostavi zainteresirana stranka nisu idealni u svim pogledima, oni ipak ne smiju biti zanemareni pod uvjetom da nedostaci nisu takvi da uzrokuju nepotrebne poteškoće u donošenju razumno točnog nalaza, kao i da su pravovaljano i odgovarajuće dostavljeni i da se mogu provjeriti, a da je stranka djelovala najbolje što je mogla. Međutim, u mjeri u kojoj nijedna odredba Osnovne uredbe ne dodjeljuje Komisiji ovlast prisiljavanja zainteresiranih stranaka na sudjelovanje u ispitnom postupku ili na dostavljanje podataka, ta institucija ovisi o dobrovoljnoj suradnji tih stranaka da joj pruže potrebne podatke (vidjeti u tom smislu presudu od 14. prosinca 2017., EBMA/Giant (Kina), C-61/16 P, EU:C:2017:968, t. 54.).

114 Iz uvodne izjave 27. Osnovne uredbe proizlazi da je zakonodavac Unije želio predvidjeti da se, u ovom kontekstu, ako stranke ne surađuju na zadovoljavajući način, mogu koristiti drugi podaci radi utvrđivanja dampinga i štete te da ti podaci mogu biti manje naklonjeni strankama nego da su surađivale. Tako je cilj članka 18. Osnovne uredbe omogućavanje Komisiji provedbe ispitnog postupka čak i kada zainteresirane stranke odbijaju suradnju ili surađuju na nezadovoljavajući način (vidjeti u tom smislu presudu od 14. prosinca 2017., EBMA/Giant (Kina), C-61/16 P, EU:C:2017:968, t. 55.).

115 Iz tih razmatranja proizlazi da članci 6. i 16. te članak 18. stavci 3. i 6. Osnovne uredbe, tumačeni zajedno, imaju za cilj odrediti kako mjeru u kojoj Komisija mora uzeti u obzir podatke koje je dostavila stranka nad kojom se provodi antidampinški ispitni postupak tako i posljedice koje se mogu pripisati nepostojećoj, djelomičnoj ili manjkavoj suradnji te stranke. Stoga, s jedne strane,

Komisija mora uzeti u obzir te informacije samo ako ispunjavaju uvjete navedene u točki 113. ove presude. S druge strane, u slučaju nedovoljne suradnje, za navedenu stranku to može dovesti do nepovoljnijeg položaja nego da je surađivala.

116 Prvo, iz toga proizlazi da je, suprotno onomu što tvrde žalitelji, a da pritom nije povrijedio te odredbe Osnovne uredbe, a osobito njezin članak 18., u točki 116. pobijane presude, Opći sud smatrao da su žalitelji imali obvezu Komisiji od početka antidampinškog postupka i djelujući najbolje što mogu dostaviti sve podatke korisne za dobro razumijevanje njihovih podataka kako se ne bi značajno ugrozilo pravilno vođenje tog postupka te kako bi se omogućilo Komisiji da pravodobno provede potrebne provjere.

117 Drugo, s obzirom na to da je u ovom slučaju Opći sud u točki 110. pobijane presude utvrdio, a da se u tom pogledu ne ističe iskrivljavanje, da podaci koje su pružili žalitelji, čak i nakon provjere na daljinu, nisu bili dovoljno jasni i nisu omogućili Komisiji da provjeri je li sudjelovanje društva Erdemir u prodaji društva Isdemir bilo pravilno odraženo u PAO troškovima koje je prijavilo društvo Isdemir, mogao je valjano smatrati da su ti činjenični elementi obuhvaćeni područjem primjene članka 18. stavka 3. Osnovne uredbe, u mjeri u kojoj se predmetni podaci ne mogu provjeriti u smislu te odredbe. Utvrđenje takvog nepriopćavanja jasnih, točnih i dostatnih informacija od strane žaliteljâ također je omogućilo Općem sudu da odluči, a da pritom u svojoj presudi ne počini pogrešku koja se tiče prava, u njezinoj točki 117., da je Komisija opravdano, kako bi točno odrazila sudjelovanje društva Erdemir u postupku prodaje društva Isdemir na domaćem tržištu, dodala iznos prilagođenih PAO troškova.

118 Stoga se Općem sudu ne može prigovoriti da je povrijedio članak 18. Osnovne uredbe time što je primijenio tu odredbu ili sudsku praksu koja se na nju odnosi na situaciju u kojoj ona nije primjenjiva.

119 Treće, Općem sudu ne može se prigovoriti ni da je povrijedio članak 18. stavak 3. Osnovne uredbe jer je, iako ta odredba predviđa da se podaci koji „nisu idealni u svim pogledima” ne mogu automatski odbaciti, smatrao da Komisija nije dužna uzeti u obzir određene podatke kada smatra da oni nisu jasni, a da ih prethodno nije morala pokušati pojasniti na temelju svoje ovlasti da od proizvođača izvoznika zatraži dodatne podatke.

120 Naime, iz pobijane presude ne proizlazi da je Opći sud presudio da je Komisija bila ovlaštena odbiti uzeti u obzir te podatke. Naprotiv, u točki 115. te presude Opći sud podsjetio je na to da je ta institucija trebala upotrijebiti dostavljene podatke u svrhu donošenja zaključaka antidampinškog ispitnog postupka. Suprotno tomu, pravilno je presudio da je Komisiji bilo dopušteno povećati iznos troškova koje je prijavilo povezano društvo kako bi se odrazilo njegovo sudjelovanje u postupku domaće prodaje dotičnog proizvođača izvoznika, kada ta institucija ne može provjeriti točnost podataka koje su u tom pogledu dostavile dotične stranke, čak i nakon što je poduzela korake u tom smislu. Međutim, kao što to proizlazi iz točaka 110. i 111. pobijane presude, Opći je sud u ovom slučaju utvrdio da je, čak i s obzirom na dokumente dostavljene nakon provjere na daljinu, navedenoj instituciji i dalje bilo teško provjeriti jesu li funkcije prodaje pravilno odražene u PAO troškovima koje je prijavilo društvo Isdemir.

121 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da se, u mjeri u kojoj se temelji na tome da je Opći sud povrijedio članak 18. stavak 3. Osnovne uredbe, stoga što je priznao da je Komisija bila ovlaštena automatski odbaciti ili odbiti upotrijebiti određene podatke koji nisu bili dovoljno jasni, osmi žalbeni razlog temelji na pogrešnom tumačenju pobijane presude te se treba odbiti kao neosnovan.

122 Četvrto, naposljetku stoga valja odbiti i prigovor koji se temelji na opasnosti od poništavanja Komisijine obveze dužne pažnje i dobre uprave, s obzirom na to da se taj prigovor temelji na pogrešnoj pretpostavci da je Opći sud pogrešno utvrdio da je Komisiji dopušteno automatski odbiti upotrijebiti određene informacije, a da ih pritom ne mora nastojati razjasniti.

### *Sedmi žalbeni razlog*

*Argumentacija stranaka*

123 Svojim sedmim žalbenim razlogom, kritizirajući točke 116., 117., 122., 124. i 125. pobijane presude, žalitelji tvrde da je Opći sud povrijedio svoju obvezu obrazlaganja jer je samo djelomično odgovorio na argument koji su iznijeli u potporu prvom dijelu svojeg trećeg tužbenog razloga istaknutog u prvostupanjskom postupku, a koji se temelji na tome da je Komisija dvaput obračunala određene PAO troškove, odnosno troškove prijevoza koje je društvo Erdemir imalo i koje je ono izravno fakturiralo društvu Isdemir. Međutim, Opći sud ispitao je pitanje dvostrukog obračuna samo s obzirom na „usluge grupe” dok je to propustio učiniti u vezi s „troškovima prijevoza”.

124 Komisija smatra da je sedmi žalbeni razlog neosnovan.

*Ocjena Suda*

125 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, obrazloženje presude mora jasno i nedvosmisleno odražavati zaključke Općeg suda, tako da zainteresirane osobe mogu utvrditi razloge za donesenu odluku i tako da Sud može izvršavati sudski nadzor (presuda od 13. siječnja 2022., Njemačka – Ville de Paris i dr./Komisija, C-177/19 P do C-179/19 P, EU:C:2022:10, t. 37. i navedena sudska praksa i od 14. studenoga 2024. LE/Komisija, C-781/22 P, EU:C:2024:960, t. 73.). Međutim, obveza obrazlaganja ne nalaže Općem sudu da pruži obrazloženje kojim bi se iscrpno i pojedinačno osvrnuo na sve tvrdnje koje su iznijele stranke u postupku, s obzirom na to da obrazloženje Općeg suda može biti, dakle, implicitno, pod uvjetom da se njime omogućuje zainteresiranim osobama da saznaju razloge zbog kojih Opći sud nije prihvatio njihove argumente, a Sudu da raspolaže dostatnim elementima za izvršavanje svojeg nadzora (presude od 5. svibnja 2022., Zhejiang Jiuli Hi-Tech Metals/Komisija, C-718/20 P, EU:C:2022:362, t. 92. i navedena sudska praksa i od 30. siječnja 2025. Frajese/Komisija, C-586/23 P, EU:C:2025:45, t. 35. i navedena sudska praksa).

126 Valja utvrditi da je u točkama 96. do 125. pobijane presude, Opći sud odgovorio na argument koji se temelji na mogućem dvostrukom obračunavanju troškova prijevoza povezanih s domaćim prodajama društva Isdemir, koje je ostvarilo društvo Erdemir, te je u dovoljnoj mjeri obrazložio odbijanje prvog dijela trećeg tužbenog razloga žaliteljâ.

127 U tom je pogledu najprije u točkama 96. i 97. pobijane presude, utvrdio doseg argumenata koje su žalitelji iznijeli u prilog tom prvom dijelu tužbenog zahtjeva, navodeći da je, prema njihovu mišljenju, u postupku domaće prodaje društva Isdemir, društvo Erdemir te prodaje refakturiralo neovisnim kupcima po istoj cijeni po kojoj ih je njemu fakturiralo društvo Isdemir, dok su troškove prijevoza prijevoznici fakturirali društvu Erdemir, koje ih je potom refakturiralo društvu Isdemir. Međutim, Komisija je u okviru izračuna dampinške marže u konačnoj fazi postupka u pogledu društva Isdemir pogrešno povećala PAO troškove koje je potonje prijavilo na ime

domaće prodaje u iznosu za koji je ta institucija smatrala da odgovara PAO troškovima koji obuhvaćaju sudjelovanje društva Erdemir u postupku prodaje društva Isdemir na domaćem tržištu.

128 U tom kontekstu valja uzeti u obzir činjenicu da su žalitelji u točki 115. svoje tužbe pred Općim sudom istaknuli da su troškovi prijevoza koje je društvo Erdemir prvotno snosilo bili refakturirani društvu Isdemir i da su ti troškovi uzeti u obzir u PAO troškovima društva Isdemir. Osim toga, u točki 120. te tužbe žalitelji su priznali, u vezi s uvodnom izjavom 74. sporne uredbe, istaknute u točki 118. navedene tužbe, i u kojoj je Komisija navela da ne može zaključiti odnose li se fakturirane usluge na troškove nastale prilikom preprodaje na domaćem tržištu, s obzirom na to da su sve transakcije koje su knjižene i/ili izdani računi označeni samo kao „usluge grupe”, da se računi i računovodstveni zapisi odnose na „troškove usluge grupe”, pri čemu su tvrdili da su pružili detaljna objašnjenja o izračunu raspodjele troškova kako bi se odredili troškovi nastali za svako društvo.

129 Stoga je Opći sud, s obzirom na te argumente žaliteljâ, kao što to proizlazi iz točaka 96. i 97. pobijane presude, smatrao da treba ispitati pitanje mogućeg dvostrukog obračuna troškova prijevoza povezanih s tom domaćom prodajom kao dijela PAO troškova koje je prijavilo društvo Isdemir jer su bili uključeni u „usluge grupe” koje je društvo Erdemir fakturiralo potonjem društvu.

130 U tom je okviru Opći sud najprije u točkama 101. i 102. pobijane presude naveo da Komisija u svrhu utvrđivanja profitabilnosti domaće prodaje, prema potrebi, uzima u obzir PAO troškove povezanih trgovaca te je podsjetio na to da se iznosi koji odgovaraju tim troškovima i dobiti temelje na stvarnim podacima o proizvodnji i prodaji.

131 Opći sud zatim je u točki 104. pobijane presude utvrdio da Komisija u ovom slučaju nije mogla utvrditi odnose li se fakturirane usluge stvarno na troškove nastale prilikom preprodaje na domaćem tržištu, s obzirom na to da su sve knjižene transakcije ili izdani računi bili označeni samo kao „usluge grupe”. Nadalje, u točki 110. te presude istaknuo je da u okviru provjere na daljinu Komisija nije mogla utvrditi ni provjeriti odražavaju li usluge koje je društvo Erdemir fakturiralo društvu Isdemir pravilno njegovo sudjelovanje u postupku domaće prodaje i, usto, da je Komisiji i dalje bilo teško, nakon provjere na daljinu i unatoč dostavi računa ili izvadaka iz bilance, provjeriti jesu li funkcije prodaje društva Erdemir točno bile odražene u PAO troškovima koje je dostavilo društvo Isdemir.

132 Naposljetku, nakon što je u točki 112. pobijane presude smatrao da ta institucija nije dužna iz odgovora na upitnik i zahtjeva za dodatne informacije zaključiti da su domaće prodaje društva Isdemir bile fakturirane posredstvom društva Erdemir, Opći je sud u točki 117. te presude zaključio da se Komisiji ne može prigovoriti da nije u mogućnosti utvrditi i provjeriti jesu li usluge koje je društvo Erdemir fakturiralo društvu Isdemir točno odražavale takav udio društva Erdemir i da je ta institucija stoga mogla valjano dodati iznos PAO troškova koji je trebao uzeti u obzir usluge prodaje društva Erdemir.

133 Iz tih razmatranja proizlazi da je Opći sud, u okviru svoje samostalne ocjene činjenica, presudio da podaci koje su pružili žalitelji nisu omogućili Komisiji da utvrdi koji su to točno troškovi koji su bili obuhvaćeni „uslugama grupe” koje je fakturiralo društvo Erdemir niti, prema tome, da provjeri jesu li troškovi prijevoza, koje je imalo društvo Erdemir, a koji su povezani s prodajom na

domaćem tržištu koju je to društvo izvršilo kao posrednik za društvo Isdemir, bili ispravno prikazani u tim uslugama ili u PAO troškovima koje je društvo Isdemir imalo i prijavilo u vezi s domaćom prodajom.

134 Ovo obrazloženje presude stoga omogućuje žaliteljima da razumiju razloge zbog kojih Opći sud nije prihvatio njihove argumente i Sudu da raspolaže dostatnim elementima za izvršavanje svojeg nadzora.

135 Iz navedenog proizlazi da se sedmi žalbeni razlog, koji se temelji na nedostatku u obrazloženju pobijane presude, treba odbiti kao neosnovan.

136 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da žalbu treba odbiti u cijelosti.

## Troškovi

137 Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika, kad žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima.

138 U skladu s člankom 138. stavkom 1. tog poslovnika, koji se na temelju članka 184. stavka 1. navedenog poslovnika primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

139 U ovom slučaju, budući da je Komisija podnijela zahtjev da se žaliteljima naloži snošenje troškova i da oni nisu uspjeli u postupku, valja im naložiti da, osim vlastitih troškova, snose i troškove Komisije.

Slijedom navedenog, Sud (deseto vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Žalba se odbija.**

2. **Društva Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları TAŞ, İskenderun Demir ve Çelik AŞ i Erdemir Çelik Servis Merkezi Sanayi ve Ticaret AŞ snose, uz vlastite troškove, i troškove Europske komisije.**

Potpisi